

عدالت امید

ویژه نامه
پنجاهمین سالگرد
شهید علامه سید اسماعیل بلخی

فهرست مطالب

عدالت امید

ویژه نامه پنجاهمین سالگرد شهادت علامه سید اسماعیل بلخی، شماره دوم، تابستان ۱۳۹۷

صاحب امتیاز: بنیاد اندیشه

مدیر مسئول: حسین حیدریبگی

دبیران مقالات: سید آصف حسینی،

مصطفی احمدی و غلامسخی احسانی

دبیر ادبیات و هنر: حفیظ شریعتی

دبیران نمایه: علی پیام و اسدالله امیری

همکاران: سید اسحاق شجاعی، محمد

توسلی غرجستانی، قربانعلی انصاری، قاسم

عرفانی، سیدحسین عالمی بلخی، دکتر فاروق

انصاری، سید علی مطهری هلمندی، محمدشفق خواتی،

محمداسحاق عارفی، عبدالحمید عارفی، دین محمد

جاوید، محمد عزیز، حسین رهیاب (بلخی)، امین الله

امینی، قربانعلی هادی، مصطفی شفیق، دکتر شکوفه

اکبرزاده، قنبرعلی تابش، عصمت الطاف، حسنعلی

مهجور، سید عبدالعظیم حسینی مزاری، محمدعلم جویا،

سید غلامحسین موسوی، سید علی موسوی چکاوک،

سلمانعلی ارزگانی و علی بابا اورنگ.

ویراستار: حفیظ شریعتی

هماهنگی: قاسم عرفانی

صفحه آرا: موسی آتین

طراحی جلد: هادی مروج

نشانی بنیاد: جاده دارالامان، روبه روی لیسه حبیبیه، کوچه یک، خانه هشتم، بنیاد اندیشه.

سرآهنگ / ۲

علامه سید اسماعیل بلخی؛ از متن تا حاشیه / ۴

بلخی در بستر زمانه و زمینه / ۱۰

بلخی در بستر زمانه / ۱۳

حزب ارشاد / ۱۶

شهید سید اسماعیل بلخی در هزار کلمه / ۱۸

سید اسماعیل بلخی و فعالیت سیاسی / ۲۰

علامه بلخی از بازشناسی تا ماندگار سازی / ۲۲

شهید بلخی و عدالت / ۳۲

شهید بلخی و استبداد ستیزی / ۳۶

میان ما و تو صد درد مشترک باقیست / ۳۹

بلخی و عبور از عقلانیت قومی - قبیله ای / ۴۲

علامه بلخی و عدالت خواهی / ۴۴

علامه سید اسماعیل بلخی و بیدارگری / ۴۷

فریاد سرخ / ۴۹

نقش شهید مزاری در احیای نام و آثار شهید بلخی / ۵۲

رمز ماندگاری بلخی / ۵۵

بلخی و آزادی خواهی / ۶۷

آن روی سکه (روانشاد سید اسماعیل بلخی در ترازوی سنجش) / ۶۹

شهید بلخی؛ نظریه تحول و تکامل / ۷۵

شهید علامه بلخی و نسل امروز / ۷۷

شهید بلخی؛ سرمایه نمادین / ۸۰

شهید بلخی و وحدت مسلمانان / ۸۲

همراه با ستاره شب دیجور / ۸۴

شعر سیاسی یا شعار سیاسی / ۹۴

طنز سیاسی - اجتماعی در شعرهای سید اسماعیل بلخی / ۱۰۷

اندیشه های سیاسی سید اسماعیل بلخی (باتوجه به شعرهای شان) / ۱۰۷

شاعر معترض / ۱۱۱

انواع آزادی در شعر علامه بلخی / ۱۱۶

شهید مزاری و شهید بلخی / ۱۲۲

تلاش فرهنگی / ۱۲۲

حلقه وصل مبارزان / ۱۲۳

عاشورا در شعرهای علامه سید اسماعیل بلخی / ۱۲۵

بلخی در شعر شاعران / ۱۲۷

نمایه آثار چاپ شده درباره شادروان سید اسماعیل بلخی / ۱۳۰

مجله در ویرایش مطالب دست باز دارد.
مسئولیت محتوای مطالب به دوش نویسنده است.
اخذ مطالب از این ویژه نامه با ذکر منبع بلا مانع است.

بنیاد اندیشه به ریاست
جلالت‌مآب استاد سرور دانش،
معاون دوم ریاست جمهوری
اسلامی افغانستان، از ابتدای
فعالیت‌های خود، نگاهی به
گذشته تاریخی فرهنگی را یکی
از وظایفش تعریف کرده است.
نگاه به گذشته با شیوه‌های
مختلفی قابل پیگیری است.

سراهنک

هر ملتی به‌طور معمول با نگاهی به گذشته تاریخی خود دیوارهای امروزه‌شان را می‌چینند و سقفی از ایده‌آل‌های خودشان را بر آن بنا می‌کنند. ملتی که گذشته‌شان را نداشته باشند و یا به فراموشی بسپارند، راهی را پیش می‌گیرند که انتهایش به بیابان‌های گرگ‌خیز ختم می‌شود و بادهای آینه‌کش. چون گذشته تاریخی بشر یا عبرت است و ردی از سیاهی و توحش، که جز قتل آفتاب‌گردان‌ها را نمی‌توان در آن مشاهده کرد، یا پر از درخشندگی و مهر است که به مقام انسان، اخلاق و نیک‌سرشتی سلام داده است.

بنیاد اندیشه به ریاست جلالت‌مآب استاد سرور دانش، معاون دوم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان، از ابتدای فعالیت‌های خود، نگاهی به گذشته تاریخی فرهنگی را یکی از وظایفش تعریف کرده است. نگاه به گذشته با شیوه‌های مختلفی قابل پیگیری است. یکی از آن مباحث می‌تواند بازخوانی افکار و اندیشه شخصیت‌های طول تاریخ این سرزمین باشد؛ انسان‌هایی که رنج تاریخی را برشانه‌های‌شان کشیده‌اند تا اندک تغییری را نسبت به حال مردم این سرزمین به وجود بیاورند و سواد، مطالعه و رفتارهای اخلاقی را ارج بگذارند و حکومت فاضله را از حکومت جاهله بهتر بدانند و این مهم را کم‌کم به ذهن و روح و روان‌شان ته‌نشین سازند. یکی از راه‌هایی که بتوان نقیبی به گذشته زد، بازخوانی افکار، اندیشه و سلوک اجتماعی و رفتاری و تعاملات شخصیت‌های تاریخی است؛ آن‌هایی که چنان چراغی در مسیر تندبادها ایستاده سوخته‌اند تا اندک شری بر فضای موجود ایجاد کنند. این بازخوانی می‌تواند در قالب طرح‌های پژوهشی و سمینارهای علمی تحقق پیدا کند به شرطی که واکاوی‌هایی نسبت به شخصیت‌های منظور نظر صورت بگیرد. رویکرد دیگر به گذشته، چاپ آثار گذشتگان است؛ آثاری که

در بازه زمانه‌ها و سختی‌های پژوهشی به بار نشسته‌اند و ایده‌آل‌ها و برنامه‌های اصلاحی و یا روایت و تلخی‌های وقایع تاریخی این سرزمین را در خود نهفته دارند. از همین روی، بنیاد اندیشه تا کنون در کنار فعالیت‌های فرهنگی و علمی - پژوهشی به روز و پوشش دادن نیازها و گفتمان‌های امروزه کشور، بخشی از کارهای نشراتی خودش را به چاپ آثار پژوهشی‌ای اختصاص داده است که بخشی از هویت و گم‌گشتگی و روایت تاریخی ما را به دنبال می‌کشاند. ما خداوند را سپاس‌گزاریم که تا کنون توانسته‌ایم گام‌های بلندی در این راستا برداریم که از آن جمله می‌توان به برگزاری سمینار علامه فیض محمد کاتب در سال ۱۳۹۵ در ارگ ریاست جمهوری، پیگیری ضرب مدال فیض محمد کاتب که به تحقق رسید، برگزاری سمینار شهید وحدت ملی، استاد عبدالعلی مزاری سال ۱۳۹۶ در مکان مذکور، چاپ مجموعه مصاحبه‌های شهید مزاری، چاپ آثار علامه کاتب، چاپ مجموعه آثار حسین نایل و چاپ آثار اسماعیل مبلغ اشاره کرد.

در همین راستا، زمستان ۱۳۹۶ تصمیم گرفته شد که سمیناری به مناسب بزرگداشت پنجاهمین سالگرد شهادت سید اسماعیل بلخی دایر شود و در این سمینار قرار شد آثار زمین‌مانده شهید بلخی نیز به چاپ برسند. دیوان شهید بلخی که البته بارها و به قالب و اندازه‌های مختلفی تاکنون به طبع رسیده است؛ اما از سوی خانواده ایشان پیشنهاد شد که آثار قبلی با اصلاح فنی و تکمیل‌ای آماده شود و به چاپ برسد. همین‌طور قرار شد که مجموعه سخنرانی‌های ایشان تهیه شود و به چاپ برسد. دیوان ایشان که در دسترس بود و کار اصلاح توسط نواده ایشان خانم داکتر شکوفه اکبرزاده شروع شد؛ اما سخنرانی‌های ایشان را باید آماده می‌کردیم. تعدادی از سخنرانی‌های ایشان در نشریات دهه‌های گذشته به چاپ رسیده بودند و ما هم عزم بر آن داشتیم که آن‌ها را آماده کنیم و تعداد نواری که در اختیار داریم نیز پیاده و تنظیم شده به چاپ سپرده شود؛ اما در سفری که به مشهد داشتم، طرداللباب و توسط سید ابوظالب مظفری به سید محمدحسینی بلخایی وصل شدم و ایشان گفت من تمام سخنرانی‌های ثبت شده بلخی را دارم. این بود که با کش و قوس بسیاری البته، این سخنرانی‌ها در اختیار بنیاد اندیشه قرار گرفت و کار اصلاحش شروع شد تا به دست نشر سپرده شود.

در آخرین جلسات سمینار بود که تصمیم به کار ویژه‌نامه درباره شهید بلخی گرفته شد. زمان حدوداً کوتاه بود و نویسندگان ما در اقصی نقاط کشور و جهان پراکنده. از همین روی بدون از دست دادن زمان، گروه کاری شکل گرفت و همین‌طور زمان‌بندی و ارتباط با نویسندگان آغاز شد. خوشبختانه مدت زمان کوتاهی مقالات بسیاری به دست ما رسیدند. این مقالات هرچند در زمان کوتاهی شکل یافته‌اند؛ ولی بیانگر و انعکاس‌دهنده نظریه‌ها و برداشت نسل جدیدی از نویسندگان ما درباره شهید بلخی است.

حسین حیدریگی
بنیاد اندیشه
کابل، ۱۳۹۷